

Bildande av naturreservatet Mörrumsåns dalgång i Karlshamns och Olofströms kommuner

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), om bildande av naturreservat av de på bifogad karta avgränsade mark- och vattenområdena (Bilaga 1). Reservatets gränser märks ut i fält.

Länsstyrelsen beslutar vidare, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., om föreskrifter för reservatet enligt nedan.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan. Reservatet skall förvaltas av Länsstyrelsen.

Naturreservatet skall benämnas **Mörrumsåns dalgång**.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen den till beslutet hörande skötselplanen.

Förvaltning

Länsstyrelsen är förvaltare av naturreservatet och skall fortlöpande samråda med markägare, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen av området.

Administrativa data

Objektnamn	Mörrumsåns dalgång
Objektnummer	10 02 92
Län	Blekinge län
Kommuner	Karlshamn, Olofström
Socknar	Mörrum, Asarum, Ringamåla, Kyrkhult
Natura 2000-objekt	SE0410128 Mörrumsån SE0410164 Härnäs

Lägesbeskrivning	Naturreservatet omfattar ca 11 km av Mörrumsåns dalgång, från gränsen till naturreservatet Kärringahejan vid Hemsjö i norr till Svängsta i söder.
Koordinater	Norr – x: 1 431 599,55, y: 6 245 850,21 Söder – x: 1 436 457,52, y: 6 236 209,13
Kartor	Topografiska kartan: 3E Karlshamn NO Ekonomiska kartan: 3E 7g Ljusaryd (034 76) 3E 7h Svängsta (034 77) 3E 8g Hemsjö (034 86) 3E 8h Ekeryd (034 87) 3E 9g Hovmansbygd (034 96)
Vegetationszon	Boreonemoral zon
Naturgeografisk region	9, Blekinges sprickdalsterräng och ekskogsområde 12a, Sydöstra Smålands skog- och sjörika slättområden
Kulturgeografisk region	2, Sydsvenska odlingsbygderna 5, Sydsvenska höglandets skogsbygder
Registrerad fornlämning	Ringamåla socken, nr 6, 7 Asarums socken, nr 93
Avrinningsområde	Mörrumsån
Fastigheter	Se bilaga 2
Markägare	Se bilaga 2
Servitut	Se bilaga 2
Samfälligheter	Se bilaga 2
Nyttjanderätter	Se bilaga 2
Areal	Totalt 299 ha, varav 245 ha land och 54 ha vatten
Förvaltare	Länsstyrelsen i Blekinge län

Syftet med reservatet

Syftet med naturreservatet Mörrumsåns dalgång är att

- bevara områdets biologiska mångfald både i limnisk miljö och på land,
- bevara, återskapa och vårda värdefulla livsmiljöer såsom Mörrumsåns naturliga åfåror, naturskogar med i huvudsak lövträd och tall, odlingslandskapets naturbetesmarker och slätterängar, samt de i reservatet förekommande naturtyperna som ingår i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000. Strukturer som död ved, gamla grova träd, hamlade träd, fria vandringsvägar och möjlighet till kontinuerliga vattenflöden hela året samt säsongsmässiga vattenståndsfluktuationer skall förekomma i en omfattning som är gynnsam för livsmiljöerna och de växt- och djursamhällen samt arter som är karaktäristiska för Mörrumsåns dalgång, t.ex. lax och havsöring (älvegna stammar), skall tillförsäkras gynnsamt bevarandetilstånd,
- bevara värdefulla isälvsavlagringar och andra geovetenskapligt intressanta spår och lämningar,
- med beaktande av naturvärdena bevara och vårda värdefulla kulturhistoriska lämningar, såväl i vattendrag som på land,
- trygga tillgången till ett för friluftslivet betydelsefullt område och tillgodose allmänhetens möjlighet till rörligt friluftsliv som kan ge rika natur- och kulturupplevelser och erbjuda en tilltalande landskapsbild, och som därmed är av stort värde för friluftslivet, samt informera besökarna om områdets geologi, naturmiljöer och kulturhistoria med beaktande av naturskyddsaspekter, såväl på redan befintliga leder som på nya vandringsstigar inom området.

Beskrivning av området

Naturreseptatet omfattar drygt 1 mil av Mörrumsåns dalgång från gränsen till Kärringajans naturreseptat vid Hemsjö i norr till Svängsta i söder. Ådalen följer sprickzoner i den gnejsdominerade urberggrunden. Mellan Hemsjö och Åkeholm finns lodväggar, kraftiga sluttningar, blockbranter och nivåskillnader mellan ån och höjdpartierna på upp emot 50 meter. Ån faller på denna sträcka drygt 30 meter, från 81,70 m.ö.h. vid Hemsjö till 50,44 m.ö.h. vid Åkeholm, och där finns ett flertal forssträckor. Ner mot Svängsta vidgar sig ådalen, vattnet flyter lugnare och åns fallhöjd är mellan Åkeholm och Svängsta mindre än 10 m. Utmed Mörrumsåns dalgång löper ett större stråk av isälvsavlagringar med ytformer som åsar, terrasser, kullar och plana fält. Inom reservatet finns även en väl utbildad dödisgrop vid Susekull och en jättegryta i Svängsta.

Mörrumsån är Blekinges största å och ett av Sveriges mest betydande laxförande vattendrag. Åns vattenflöde är reglerat och nedströms sjön Åsnen i Småland finns idag 6-7 kraftverk, varav tre är belägna inom naturreseptatet, Hemsjö övre, Hemsjö nedre och Marieberg. Vid Hemsjö rinner vattnet i huvudsak genom kraftverken, men efter omprövning av vattendom år 2003 skall vatten även släppas i de ursprungliga åfårorna året om. I övriga delar av reservatet rinner vattnet i sin ursprungliga sträckning. I Svängsta har dock åfåran dämats upp som damm till Mariebergs kraftverk. Mörrumsån svarar för en betydande del av produktionen av naturlig laxsmolt i södra Östersjön och ån har därmed stor betydelse för den vilda laxens överlevnad i Östersjön. Mörrumsån ingår i The International Baltic Sea Fishery Commission (IBSFC) Salmon Action Plan 1997-2010, vars syfte är att öka den naturliga vildlaxproduktionen till minst 50 % av den möjliga kapaciteten i Östersjöns vildlaxförande vattendrag. Fram till år 2003 kom inte uppvandrande fisk högre än till Hemsjö nedre kraftverk, ca 2 mil uppströms mynningen, men efter att faunapassager byggts vid Hemsjökraftverkens dammar kan fisken nu ta sig ytterligare en mil uppströms, till länsgränsen vid Fridafors. Laxfiskens tillgängliga lek- och uppväxtområden i ån beräknas därigenom öka med ca 40-50 % och den årliga produktionen av utvandrande smolt kan öka väsentligt.

Mörrumsåns dalgång har varit befolkad sedan lång tid tillbaka. De äldsta fynden härrör från stenåldern. Inom reservatet har idag 15 byar marker utmed ån. Laxfisket i Mörrumsån kan spåras långt tillbaka i tiden och fortfarande finns lämningar efter byarnas fasta fisken på några platser i ån. Något yrkesfiske bedrivs dock inte längre i ån. Andra lämningar med direkt anknytning till ån är kvarnar och sågar samt från senare tider fabriker och vattenkraftanläggningar. Kraftverken i Hemsjö och Marieberg byggdes i början av 1900-talet. I bymarkerna finns spår efter äldre tiders odlings-, bebyggelse- och kommunikationssystem, bl.a. i form av ruinlämningar, hamlingspräglade ädellövträd, odlingsterasser, odlingsrösen, stenmurar, fägator samt gamla väg- och stigsystem. I reservatets sydvästra delar gick förr järnvägen Karlshamn-Vislanda.

Mörrumsån är idag ett av Sveriges artrikaste vattendrag, både vad gäller fisk och övrig akvatisk fauna. I ån kan drygt hälften av Sveriges arter av sötvattenfisk påträffas, varav ett flertal även inom reservatet, t.ex. lax och havsöring. Nyare forskning tyder på att Mörrumsåns laxstam är genetiskt särpräglad och markant skiljer sig från andra laxstammar. Inom reservatet finns även en skyddsvärd bottenfauna med såväl försumningskänsliga som renvattenkrävande arter. Reservatets fågelfauna är också artrik, med stabila stammar av bl.a. karaktärsarterna strömstare och forsärila. Åns stränder kantas av safsa, ännu en karaktärsart längs Mörrumsån. Utmed stora delar av ån står al- och

askdominerade fuktskogar, men det finns också enstaka låglänta öar med ett stort inslag av ek. I norr växer idegran intill ån.

Reservatets marker domineras av skogar, med främst bok, ek, gran och tall, som till stora delar använts för virkesproduktion. Naturskogsartade bestånd med god tillgång på död ved påträffas företrädesvis i mer otillgängliga bergbranter och det är även inom dessa områden som ett flertal skyddsvärda kryptogam- och insektsarter noterats. Flera skogsområden ligger på igenväxta eller igenplanterade f.d. inägomarker, där det ofta finns kvarstående kulturpräglad vegetation, bl.a. i form av äldre hamlingspräglade träd.

Dagens odlingsmarker är koncentrerade kring de gamla bykärnorna och domineras av mer eller mindre välhävdade öppna eller trädklädda beteshagar med inslag av åkermarker. I några områden har hävden upphört helt på senare år. Slätter bedrivs främst på Härnäsmeden i norr, medan videbuskage och annan igenväxningsvegetation breder ut sig på många av de äldre slättermaderna utmed ån i söder. I markerna finns ett stort antal äldre hamlingspräglade träd, varav en del hyser en skyddsvärd kryptogamflora. I Boarp lever hamlingsbruket kvar och utmed ån står ett trettiotal nyhamlade askar. Naturbetesmarkerna hyser i flera fall en hög artrikedom, med flera hävdberoende arter.

Mörrumsåns dalgång är naturskön och av stort värde för det rörliga friluftslivet. Inom reservatet finns ett väl utbyggt system med markerade vandringsleder. Området är även lättillgängligt för cyklister och bilburna besökare. Mörrumsån är internationellt känt för sportfisket efter lax och havsöring. Inom reservatet innehas rätten till sportfiske av fiskerättsägare och arrendatorer.

Tidigare utpekade natur- och kulturmiljövärden i området

Mörrumsån är ett internationellt utpekat RAMSAR-område. Själva ån och marker i Östra Härnäs ingår i EU's ekologiska nätverk Natura 2000 enligt habitatdirektivet. Mörrumsån ingår i The International Baltic Sea Fishery Commission (IBSFC) Salmon Action Plan 1997-2010 och planer finns även på att införliva den i systemet av svenska indexvattendrag för lax. Dessutom är Mörrumsån enligt 4 kap. 6§ miljöbalken skyddat mot vattenkraftsutbyggnad och vattenreglering. Vidare är i stort sett hela naturreservatet av riksintresse för såväl naturvården som friluftslivet. Inom reservatet finns två registrerade fornlämningar, valvbron i Åkeholm (Asarum nr 93 och Ringamåla nr 7) och stenblocket Tjuvahällen (Ringamåla nr 6).

Merparten av reservatet ingår i ett klass I-objekt (Mörrumsåns dalgång) i naturvårdsplanen för länet. I Länsstyrelsens bevarandeplan för odlingslandskapet har marker i Härnäs och Öjavad angivits som klass II-objekt ur såväl naturvårds- som kulturmiljösynpunkt, medan Knaggalid och Susekull givits värdeomdöme III ur naturvårdssynpunkt och II ur kulturmiljösynpunkt. I länets ängs- och hagmarksinventering är Öjavad N ett klass 1-objekt, medan Härnäsmeden har angivits som ett restaureringsobjekt. I Länsstyrelsens grus- och moräninventering finns fem områden inom naturreservatet (N Hallandsboda, Åkeholm, Susekull, S Åkeholm och Svängsta), vilka samtliga bedömts som klass 2-objekt geovetenskapligt och klass 1-objekt ur naturvårdssynpunkt. Härnäsmeden är av klass III i länets våtmarksinventering. Skogsvårdsstyrelsen har inom reservatet avgränsat nio nyckelbiotoper, tre sumpskogsobjekt och ett naturvärdesobjekt. I direkt anslutning till reservatet finns ett område med naturvårdsavtal.

I Karlshamns kommuns naturvårdsprogram har bl.a. noterats att Mörrumsåns dalgång är av riksintresse och att särskild hänsyn måste tas inom området. Naturreservatet berör detaljplanelagda områden i Svängsta och Åkeholm, men reservatsbeslutet strider inte mot dessa. Olofströms kommuns översiktsplan pekar också på särskild hänsyn till naturvårdens och friluftslivets intressen i Mörrumsåns dalgång.

Skäl för beslut

Naturreservatet Mörrumsåns dalgång är ett representativt exempel på Blekinges inre dallandskap. Den bitvis starkt markerade sprickdalen hyser en geovetenskapligt intressant formriktighet, bl.a. i form av utbredda isälvsavlagringar. Spår och lämningar som sträcker sig ända tillbaka till stenåldern återspeglar områdets långvariga betydelse för människan i ett landskap som i övrigt befolkats i relativt sen tid. Vattendraget som helhet och vattenföringen i samtliga delar av de ursprungliga fårorna är av stor betydelse för åns artrika och till stora delar skyddsvärda djurliv, såväl vad gäller laxfiskar och andra fiskar som övriga arter knutna till vattendraget. På flera håll i reservatet finns bok-, ek-, blandädellöv-, fuktlöv-, tall- och enstaka granskogar med stora naturskogs-kvaliteter, trädbärande hagmarker karaktäriserade av grova ädellövträd, öppna hagmarker, slåttermader och igenväxande inägomarker med kvarstående kulturpräglad vegetation. I många marker står äldre hamlingspräglade träd. I reservatets landområden finns också ett flertal skyddsvärda arter, bl.a. flera kryptogam- och insektsarter som indikerar lång skoglig kontinuitet, liksom hävdberoende arter i odlingslandskapet. Växlingen mellan ädellövsdominerade skogar och öppna välhävdade marker utmed ett stort strömmande vattendrag är ett mycket positivt inslag i landskapet för såväl flora och fauna som det rörliga friluftslivet.

Inom naturreservatet finns flera naturtyper som listats i EU:s Habitatdirektiv, bl.a. de särskilt prioriterade naturtyperna * *Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen* (SF) (6270), * *Västlig taiga* (9010), * *Boreonemoral ädellövskog* (SF) (9020), * *Lövsumpskog* (SF) (9080) och * *Svämlövskog* (91E0). Mörrumsån är Blekinges enda vattendrag som räknas till naturtypen *Naturliga större vattendrag av fennoskandisk typ* (3210) och på några platser utmed ån finns även den i Blekinge mycket ovanliga naturtypen *Svämlövskog* (91F0). Inom naturreservatet har några arter noterats som finns listade i Habitatdirektivets bilaga 2 respektive Fågeldirektivets bilaga 1.

För att åns bevarandevärden skall kunna säkerställas skall det finnas möjlighet till viss minsta vattenföring året om i vattendragets naturliga fåror, om naturliga förutsättningar medger detta. I åns naturliga fåror vid vattenkraftanläggningarna skall också ökade flöden släppas under viss del av laxfiskens uppvandring i enlighet med gällande bestämmelser. Passagemöjligheter skall för lax och havsöring m.fl. arter finnas förbi vandringshinder, bl.a. i form av fiskvägar eller faunapassager vid kraftverken. De nyanlagda faunapassagerna förbi vandringshindren vid Hemsjökraftverken innebär att laxfisken kan ta sig ända upp till länsgränsen vid Fridafors, vilket utgör ytterligare ca 1 mil åsträcka och innebär en väsentlig ökning av tillgängliga lek- och uppväxtområden i ån. Lekbottnar för laxfisk skall säkerställas, bl.a. genom utläggning av lämpligt grusmaterial. Hot mot åns värden utgörs bl.a. av försämrad vattenregim genom t.ex. ytterligare vattenregleringar, inplantering av främmande arter eller genetiskt främmande raser/typer, fisksjukdomar, vandringshinder, ökad sedimentavrinning från kringliggande marker, förorenande eller försurande utsläpp samt ett för djurlivet störande friluftsliv.

För att skogsmarkernas bevarandevärden skall finnas kvar och förbättras, samt naturskogsqualiteterna utvecklas måste större lövskogsbestånd lämnas till en i huvudsak naturlig intern beståndsdynamik, med ökad åldersvariation i trädsiktet och ökad mängd död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Gran- och i viss mån tallplanteringar skall avvecklas och gran även tas bort i merparten av övriga områden, liksom bok i de flesta ek- och blandlövbestånd. Vissa punktinsatser bör göras för att gynna befintliga och blivande grova träd, liksom hamlingspräglade träd. Hot mot naturskogsartade ädellövs- eller fuktlövsdominerade biotoper är bl.a. fragmentering av biotopen, inträngande gran, skogsbruk, borttagande av död ved, ändrad vattenregim, användning av gödsel-, jordförbättrings- eller kemiska bekämpningsmedel samt luftföroreningar.

För att odlingslandskapets värden skall finnas kvar, utvecklas och i viss mån återskapas, samt områdets kulturhistoriska lämningar bevaras, skall merparten av de öppna markerna hävdas genom naturvårdsinriktad betesdrift, i kombination med slätter i vissa områden. Hamlingspräglade lövträd och grova vidkroniga ädellövträd skall gynnas. Stenmurar, äldre väg- och stigsystem, lämningar efter kvarn- och såganläggningar samt lämningar av äldre tiders fasta fisken, liksom andra byggnadslämningar av kulturhistoriskt intresse, skall hållas fria från inträngande vegetation och lagas vid behov. Hot mot odlingslandskapet är bl.a. utebliven hävd, användning av gödsel-, jordförbättrings- eller kemiska bekämpningsmedel, skogsbruk, inträngande vegetation, raserande av lämningar och olika typer av mark- eller vattenarbeten.

För att områdets geovetenskapliga värden skall finnas kvar måste glaciala och postglaciala lämningar bevaras orörda. Hot mot dessa utgörs främst av olika typer av markarbeten och täktverksamhet.

För att områdets värde för friluftslivet skall bevaras måste vandringsleder hållas framkomliga och väl markerade samt uppdaterad information finnas lätt tillgänglig. Hot mot friluftslivets intressen är bl.a. dåligt underhållna leder och bristande information.

För att områdets naturvärden och kulturhistoriska värden skall bevaras och förbättras är området i behov av ett omfattande skydd, väl planlagda vård- och restaureringsåtgärder samt uppföljning av områdets utveckling. Detta kan långsiktigt åstadkommas genom att området förklaras som naturreservat. Länsstyrelsen kan genom reservatsbildningen även leva upp till den skyldighet som anges i 16 § förordningen (1998:1252) om områdeskydd enligt miljöbalken att prioritera skyddsarbetet i områden som ingår i det ekologiska nätverket Natura 2000. Ett skydd av åsträckan och dalgången kan också ses som ett led i Länsstyrelsens arbete att fullfölja några av riksdagen antagna miljö kvalitetsmål, nämligen *Levande sjöar och vattendrag*, *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar* och *Ett rikt odlingslandskap*.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunernas översiktsplaner.

Vid en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen i frågan om bildandet av naturreservatet bedömer Länsstyrelsen att naturreservatets avgränsning samt de inskränkningar som nedan föreskrivits med stöd av miljöbalkens bestämmelser för enskildas rätt att använda de inom reservatet belägna mark- och vattenområdena inte går utöver vad som kan anses erforderligt för att tillgodose det allmänna intresset att åstadkomma ifrågavarande skydd för området.

Föreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområden inom reservatet

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. reglera vattenföringen i Mörrumsån inom reservatet på annat sätt än som framgår av lagakraftvunna domar.
2. uppföra byggnad eller anläggning, utöver de byggnader eller anläggningar som enligt nedan kan uppföras efter tillstånd av Länsstyrelsen.
3. vidta åtgärder som förändrar områdets topografi och ytförhållanden eller landskapets allmänna karaktär såsom att gräva, schakta, tippa, fylla ut, muddra, dämma, valla in, dika eller anordna upplag.
4. uppföra kraftverk, mast eller antenn.
5. bedriva täkt.
6. bedriva fiskodling eller annan aquakultur.
7. avverka träd eller buskar, gallra, röja, ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
8. utföra skogsodling.
9. plantera in för trakten främmande växt- eller djurarter, liksom för trakten genetiskt främmande raser/typer.
10. använda kemiska bekämpningsmedel.
11. använda gödselmedel, annat än på åkermark där endast naturliga gödselmedel får spridas.
12. använda parasitbekämpningsmedel som utsöndras med spillningen i form som är skadlig för insekter, t.ex. avermectiner.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

13. uppföra byggnad för jordbrukets behov.
14. bygga till befintliga vattenkraftsanläggningar.
15. anlägga väg, parkeringsplats, båtbygga, bro, campingplats, toalettbyggnad eller grillplats.
16. dra fram luft- eller markledning.
17. lägga igen öppna diken eller rensa diken.
18. hålla djur i betesfållorna under perioden 1 december – 15 april. På mark som enligt skötselplanen är skog eller kan fortsätta att brukas som åker får dock djur hållas året om.
19. kalka mark eller vatten, annat än enligt av Länsstyrelsen godkänd kalkningsplan.
20. ändra byggnaders yttre utformning eller färgsättning.
21. väsentligt ändra användningen av befintliga byggnader.
22. riva befintliga byggnader och anläggningar.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet som ingår i reservatet

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktigas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet tåla att åtgärder vidtas inom området enligt fastställd skötselplan, såsom:

- utmärkning av och upplysning om reservatet.
- fiskevårdande åtgärder, såsom anläggande och underhåll av fiskvägar förbi vandringshinder och lekbottnar i ån samt eventuella vegetationsröjningar i ån.
- röjning, gallring, avverkning och hamling av träd och buskar, behandling av gräsvegetation i befintliga och blivande fodermarker, slätter, betesdrift och åkerbruk.
- uppförande och underhåll av anläggningar och anordningar för naturvårdens, friluftslivets och kulturmiljövårdens intressen i enlighet med fastställd skötselplan.
- undersökningar av djur- och växtliv samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet och om ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver vad som allmänt gäller är det förbjudet att:

1. gräva eller skada fast naturföremål eller ytbildning.
2. ta bort eller skada kulturhistoriska lämningar, som t.ex. odlingsrösen, stenmurar, fägor, hålvägar, äldre lämningar efter byggnader eller fasta fisken.
3. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar eller bortföra död ved från skogsmarkerna.
4. plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar, gräva upp växter, annat än för vetenskapliga undersökningar och då först efter tillstånd av Länsstyrelsen.
5. fånga eller insamla djur på ett sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.
6. inplantera för området främmande växt- och djurarter, eller för trakten genetiskt främmande raser/typer.
7. göra upp eld, med undantag för eldning på grillplatser som är upplåtna för ändamålet eller i spritkök och gasolkök.
8. framföra motorfordon utanför vägar upplåtna för motorfordonstrafik, annat än i samband med uttransport av fäلت vilt med s.k. älgdragare eller motsvarande.
9. framföra cykel annat än på vägar.
10. rida eller köra med häst annat än på för motorfordonstrafik upplåtna vägar. (Med tillstånd från markägaren får dock ridning ske på markvägar eller marker som enligt fastställd skötselplan angivits som kultiverade fodermarker eller åkrar.)
11. tälta i hagmarker, på slätter- eller åkermarker. I skogsmarker är tältning tillåten enligt allemansrättsliga regler.
12. ställa upp husvagn eller husbil mer än ett dygn och då endast på iordningställd parkeringsplats.
13. varaktigt lägga upp båt eller annan farkost annat än på för ändamålet upplåtna platser.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

14. samla in fjärilar och skalbaggar.
15. bedriva vetenskaplig forskning som omfattar provtagning eller installation av utrustning.
16. undersöka förekomst av mineralämnen.
17. nyttja området för tävling, övning, lägerverksamhet eller annan aktivitet som kan inverka störande på naturmiljön eller för det rörliga friluftslivet.
18. sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch, snitsel eller därmed jämförlig anordning.

Ovanstående föreskrifter enligt 7 kap. miljöbalken skall inte utgöra hinder för åtgärder i området enligt den av Länsstyrelsen fastställda skötselplanen. Föreskrifterna skall vidare inte hindra nyttjande av samfälligheter, servitut eller nyttjanderätter. Föreskrifterna innebär inte hinder för anläggande och underhåll av fiskvägar enligt av Länsstyrelsen godkänd plan eller för att i samband med detta sänka vattenståndet i dammarna. Hinder föreligger inte heller för drift, underhåll, restaurering eller ombyggnad av befintliga ledningar och anläggningar för kraftproduktion eller elöverföring, ej heller för normalt underhåll av vägar och stigar. Erforderliga tillstånd skall alltid sökas hos Länsstyrelsen vid varje enskilt tillfälle när luftledning byts ut mot jordkabel, likaså vid eventuell nyanslutning till elnätet då markledning är att föredra framför luftledning.

Jakt- och fiskerättigheter påverkas inte av reservatsföreskrifterna.

Länsstyrelsen erinrar om att det enligt 7 kap. 7 § miljöbalken kan meddelas dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl.

Ärendets beredning

Naturvärdena i Mörrumsåns dalgång har dokumenterats genom omfattande naturinventeringar under de senaste årtiondena. Ån har bl.a. betydelse som ett av landets viktigaste laxförande vattendrag. Det nationella arbetet med att återskapa och säkerställa livskraftiga laxbestånd har inneburit att det setts som angeläget att återskapa laxfiskens vandringssmöjligheter igenom de naturliga åfårorna förbi vattenkraftanläggningarna i Hemsjö och vidare upp i vattensystemet. Denna fråga har drivits genom den arbetsgrupp för fiskevård i Mörrumsån som ingår företrädare för Fiskeriverket, Kammarkollegiet, Karlshamns och Olofströms kommuner, Sydkraft AB (nuvarande E.ON Vattenkraft), Sveaskog AB samt Länsstyrelsen.

I framställning till EU-kommissionen i oktober 2000 ansökte Länsstyrelsen i samråd med nämnda arbetsgrupp och företrädare för Naturvårdsverket samt i samförstånd med kraftverksägaren Sydkraft AB och dåvarande innehavaren av Kronolaxfisket AssiDomän AB om medel från EU:s miljöfond LIFE för att få resurser att kunna återskapa och ge nytt liv åt Mörrumsåns naturliga åfåra mellan Härnäs och Knaggalid. Syftet var även att kunna bilda naturreservat för berörd del av ån och vissa strandområden. Medel från miljöfonden erhöles dock inte. Berörda myndigheter ansåg det emellertid angeläget att bl.a. utredningen om en reservatsbildning kunde fortsätta. Länsstyrelsen erhöles efter framställan särskilda medel för denna utredning från Naturvårdsverket. Samråd har skett med företrädare för bl.a. Fiskeriverket, Naturvårdsverket och Sydkraft Vattenkraft AB. Tre informationsmöten för markägare och sakägare har hållits i Svängsta under november 2002. Möten mellan Länsstyrelsen och enskilda markägare på respektive fastighet har sedan genomförts under vintern 2002-2003 och även senare. NAI Svefa AB har på uppdrag av Länsstyrelsen värderat marken inom det föreslagna reservatet. Förhandling-

ar med berörda markägare har utförts av Henrik Swensson, Skånsk Lantmätartjänst AB och överenskommelse har skett med det stora flertalet. Förhandlingar pågår med resterande fastighetsägare. Vidare har Lantmäteriet gjort en fastighetsutredning och en fiskerättsutredning. Fastigheterna Faråkra 1:17 och del av fastigheterna Faråkra 1:8, Kråkekull 1:13, Åkarp 1:59 och Öjamåla 1:31 har förvärvats av Naturvårdsverket.

Fiskeriverket har genom beslut ställt medel till Länsstyrelsens förfogande för bl.a. byggande av fiskvägar. Överenskommelse har träffats med Sydkraft AB och Nissan Kraftförvaltning AB om intrångsersättning enligt 31 kap. miljöbalken. Dom om omprövning enligt 15 kap. 3 § vattenlagen av Hemsjö Övre och Hemsjö Nedre kraftverk meddelades 2003-07-07. Under åren 2003-2004 byggdes faunapassager förbi dammarna vid kraftverken i Hemsjö. En fiskeräknare installerades år 2007 vid Hemsjö övre kraftverk.

Området skall ges ett formellt skydd i form av naturreservat. Ett förslag till beslut och skötselplan har utarbetats av Länsstyrelsen under åren 2002-03. Förslaget har remitterats till markägare, övriga kända sakägare och berörda myndigheter för yttrande 2004-04-05. Länsstyrelsen har gjort en konsekvensutredning enligt 27 § verksförordningen (1995:1322) av de föreskrifter i beslutet som riktar sig till allmänheten (se bilaga 4).

Sveriges Geologiska Undersökning och Blekinge museum har tillstyrkt förslaget. Karlshamns kommun och Olofströmsbygdens Naturskyddsförening ställer sig positiva till förslaget. Olofströms kommun, Vägverket, Försvarmakten, Industrifastighets AB Munkahus, Fiskeriverket samt ägarna till Möllegården 1:2 har inget att erinra mot förslaget. Naturvårdsverket avstår från att yttra sig i enlighet med skrivelsen "Angående samråd vid bildande av naturreservat" 2002-01-30. Ägarna till fastigheterna Hallandsboda 1:78, Kråkekull 1:21 och 1:3, Öjamåla 1:31, Susekull 1:9 samt Susekull 1:2 har yttrat sig över förslaget och meddelade att de inte ställde sig avvisande till naturreservatet men de framförde synpunkter. Synpunkter på förslaget har även inkommit från Telia Sonera, Svenska kraftnät, Sydkraft (nuvarande E.ON.), 3GIS samt Mörrums kronolaxfiske. Ägarna till fastigheterna Härnäs 1:45, Åkarp 1:7, Hallandsboda 1:30, Faråkra 1:6, 1:7 och Öjavad 2:6 samt delägare i marksamfällighet Hallandsboda S:2 har också yttrat sig, likaså har LRFs Kommungrupp Olofström haft frågor angående reservatsbildningen. Ägarna till fastigheterna Boarp 1:3, Knaggelid 1:8 och Härnäs 1:19 har haft erinringar mot förslaget. Frågor och synpunkter som framkommit i yttranden har på olika sätt besvarats och bemötts av länsstyrelsen.

Ägarna till Karlshamn Boarp 1:3 har tecknat Naturvårdsavtal med Skogsstyrelsen för merparten av den del av fastigheten som var med i förslaget och denna fastighetsdel kommer därmed att ligga utanför reservatet.

Jakt- eller fiskrättigheter påverkas inte av reservatsföreskrifterna.

Ikraftträdande

Detta beslut träder ikraft den dag det vunnit laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller dock omedelbart, även om de överklagas.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning, se bilaga 6.

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av Ingegerd Wärnersson.

I beslutet har även deltagit länsassessor Per-Anders Toresten, antikvarie Nils-Gustav Nydolf samt Ingegerd Erlandsson, den sistnämnde föredragande.

Ingegerd Wärnersson

Ingegerd Erlandsson

Bilagor:

1. Karta med reservatets avgränsning
2. Fastigheter, servitut, samfälligheter, nyttjanderätter
3. Skötselplan med kartbilagor
4. Konsekvensutredning enligt 27 § verksförordningen
5. Sändlista
6. Hur man överklagar (B:1)

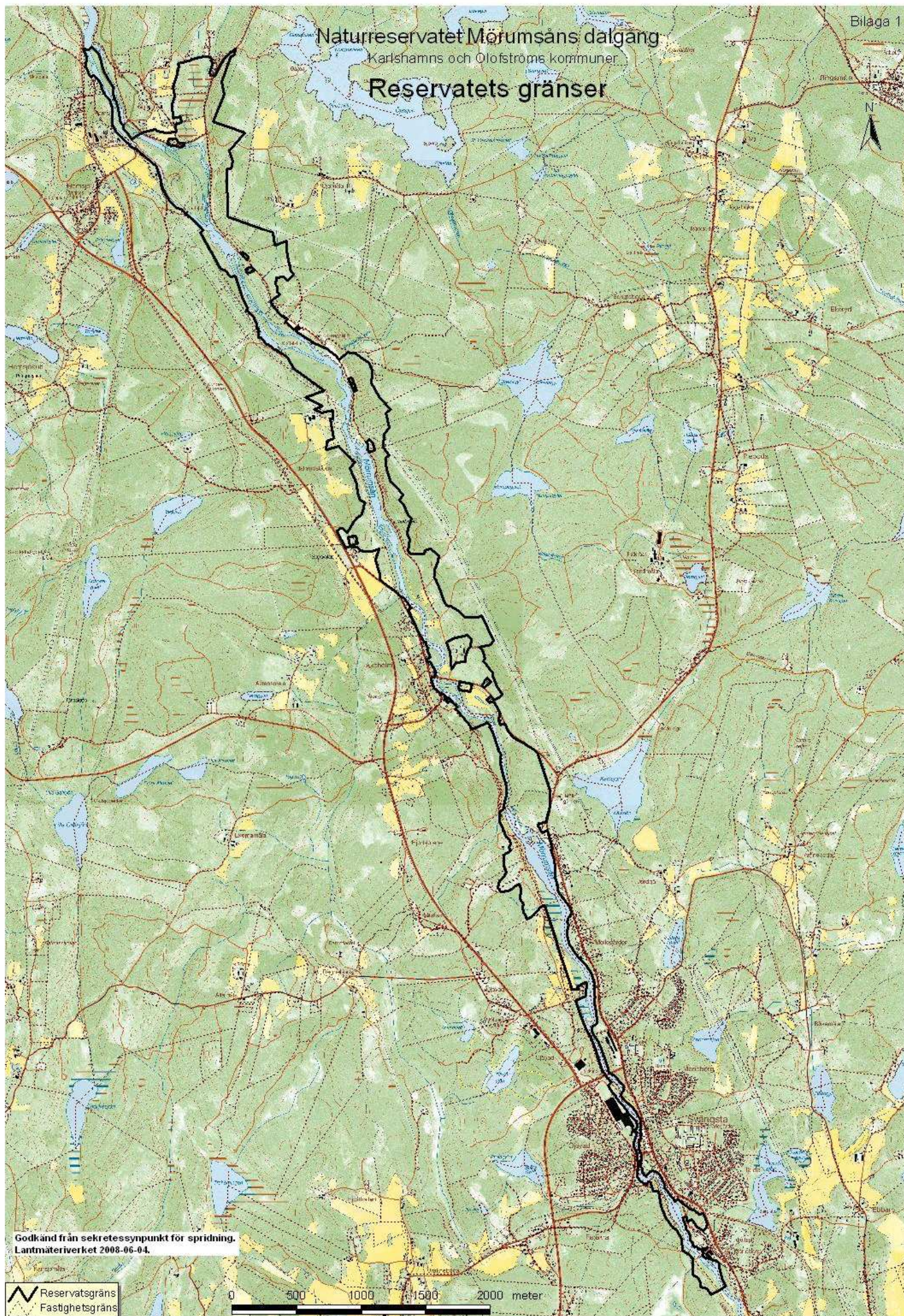
Kopia till:

Se sändlista, bilaga 5

Naturreservatet Mörumsåns dalgång

Karlskrona och Olofströms kommuner

Reservatets gränser

Konsekvensutredning enligt 27 § verksförordningen (1995:1322) av förslag till föreskrifter för naturreservatet Mörrumsåns dalgång i Karlshamns och Olofströms kommuner

Bakgrund

Länsstyrelsen avser att besluta om att bilda naturreservatet Mörrumsåns dalgång. Enligt 27 § verksförordningen skall Länsstyrelsen göra en konsekvensutredning av de föreskrifter som har karaktären av normföreskrifter, dvs de som riktar sig till allmänheten.

Konsekvensutredning

Syfte med föreskrifterna

Föreskrifterna innebär vissa vistelsebestämmelser för allmänheten i området. Syftet är att trygga ändamålet med reservatet så att skador på naturvärden inte uppstår.

Effekter

Påverkan på allmänhetens friluftsliv bedöms vara mycket begränsad.

Kostnader

De föreslagna föreskrifterna bedöms inte medföra några kostnader av betydelse för vare sig allmänheten, markägarna eller kommunerna. Kostnaden för skyltning, gränsmarkering och viss tillsyn finansieras genom Naturvårdsverkets anslag för skötsel av naturvårdsobjekt.